Teknologiateollisuus

Viite: Sähköpostitse saapunut asiantuntijapyyntönne 11.10.2021, LiV 19.10.2021 klo 12

Valtioneuvoston kirjelmä U 55/2021 vp eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2018/842/EU sitovista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021—2030 ja Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi (taakanjakoasetus) muuttamisesta

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa.

Tiivistelmä lausuntomme pääviesteistä:

- Tuemme valtioneuvoston kantaa siitä, että myös taakanjakoasetus ja maakohtaiset päästövähennysvelvoitteet tulee päivittää muuttunutta EU-tavoitetta vastaavasti.
- Ensisijaiseksi valintaperusteeksi tulee asettaa toimien kustannustehokkuus nykyisen BKT/hlö -tarkastelun sijasta.
- Uusissa velvoitteissa painopiste tulee asettaa sellaisille maille, joilla on edelleen käytettävissä vaikuttavia ja kustannustehokkaita päästövähennyskeinoja. Pohjoismaissa helpoimmat toimet on jo tehty, ja siksi jäljellä olevien ratkaisujen kustannukset ovat meillä varsin kalliita.
- Kannatamme joustomahdollisuuksien kasvattamista kustannustehokkaimpien kokonaisratkaisujen edistämiseksi.

Lausunto

Tausta ja kannanmuodostuksen kohteena oleva komission esitys

Euroopan komissio antoi kuluvan vuoden heinäkuussa ns. Fit for 55 – ilmastopaketin, johon kuuluu yhteensä 12 lainsäädäntöehdotusta. Paketin päämääränä on varmistaa, että EU saavuttaa eurooppalaisen ilmastolain velvoitteen vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä sekä saavuttaa ilmastoneutraaliuden vuoteen 2050 mennessä.

FF55-pakettiin sisältyy ehdotus EU:n taakanjakoasetuksen muuttamisesta. Asetusta sovelletaan niihin päästöihin, jotka eivät kuulu EU:n päästökauppadirektiivissä säädetyn päästökauppajärjestelmän tai maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloussektoria koskevan ns. LULUCF-asetuksen piiriin. Tärkeimpiä taakanjakosektoreita ovat liikenne ja maatalous sekä rakentaminen. Taakanjakosektoriin kuuluu noin 60 % EU:n kaikista kasvihuonekaasupäästöistä. Komissio ei toistaiseksi esitä muutoksia taakanjakoasetuksen soveltamisalaan eikä sen valvonta- ja seurantamekanismeihin.

Voimassa oleva taakanjakoasetus sisältää jäsenmaille määritetyt sitovat päästövähennysvelvoitteet vuosille 2021–2030. Kansalliset päästövähennysvelvoitteet

Teknologiateollisuus ry
Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

määritellään pääosin suhteellisesti perustuen asukasta kohden laskettuun bruttokansantuotekriteeriin (BKT/asukas -kriteeri). Lisäksi asetus sisältää muun muassa säännöt vuotuisten päästökiintiöiden määrittämiseksi ja säännöt jäsenvaltioiden käytettävissä olevista erilaisista joustokeinoista.

Komissio on arvioinut, että voimassa olevien jäsenmaiden päästövähennystoimet johtavat EU:n tasolla -32 % päästövähennykseen vuoden 2005 päästöjen tasosta. Jotta saavutettaisiin sovittu, vähintään -55 % vähennys vuodelle 2030, on komissio ehdottanut taakanjakosektorin päästövähennysvelvoitteen kiristämistä EU-tasolla 40%:iin vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Ehdotus sisältää kullekin jäsenvaltiolle päivitetyn, määrällisen ja prosentteina ilmaistun päästövähennysvelvoitteen taakanjakosektorille vuodelle 2030 vuoteen 2005 verrattuna. Uudet velvoitteet astuisivat voimaan vuodesta 2023 alkaen. Vuotuiset päästökiintiöt kauden 2021—2030 kullekin vuodelle vahvistettaisiin erillisellä täytäntöönpanosäädöksellä myöhemmin. Vuosien 2021 ja 2022 nyt voimassa olevat päästökiintiöt eivät muuttuisi. Jäsenvaltioilla olisi voimassa olevan asetuksen kaltaisesti velvoite noudattaa sekä vuotuisia päästökiintiöitä että lineaarista päästövähennyspolkua.

Voimassa olevassa asetuksessa jäsenvaltioille asetetut velvoitteet vaihtelevat 0…40 % välillä. Komission esityksessä kiristettyjen päästövähennysvelvoitteiden vaihteluväli olisi 10 %:sta 50 %:iin. Kansalliset päästövähennysvelvoitteet määritellään pääsääntöisesti suhteellisesti perustuen asukasta kohden laskettuun brutto-kansantuotekriteeriin (BKT/asukas -kriteeri). Suomelle ehdotetaan korkeinta mahdollista päästövähennysvelvoitetta (-50 %), nykyisen ollessa -39 %.

Voimassa olevaan asetukseen sisältyy joustoja ja niitä koskevia sääntöjä. Näitä ovat ns. ajalliset joustot, jotka tarjoavat mahdollisuuden tasapainottaa peräkkäisten vuosien päästömäärien vaihteluita tallettamalla, siirtämällä sekä lainaamalla päästökiintiöitä. Lisäksi on mahdollista siirtää päästöyksiköitä jäsenmaiden välillä. Kertaluonteinen päästöoikeuksien siirto päästökaupasta (ns. one-off -jousto) sekä ns. LULUCF-jousto tarjoavat myös joustomahdollisuuksia joillekin jäsenmaille. Joustojen ensisijaisena tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita saavuttamaan velvoitteensa kustannustehokkaasti.

Suomen osalta kertaluontoinen päästöoikeuksien siirtomahdollisuus päästökaupasta taakanjakosektorille säilyisi, mutta sen määrä olisi enintään kaksi prosenttia vuoden 2005 taakanjakosektorin päästöistä.

Uutena joustokeinona komissio esittää vapaaehtoista, EU-tason lisäistä varantoa (*additional reserve)*, joka perustuu maankäyttösektorin mahdolliseen EU-tasolla syntyvään ylijäämään ja sen käyttämiseen taakanjakosektorin tavoitteiden täyttämiseen tiettyjen kriteereiden täyttyessä. Liittyminen tähän järjestelyyn olisi jäsenmaille vapaaehtoista. Jouston hyödyntäminen edellyttäisi kuitenkin, että jäsenmaa luovuttaa oman LULUCF-sektorin ylijäämänsä varantoon käytettäväksi.

Teknologiateollisuus ry:n lausunto

Teknologiateollisuus pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä ilmastonmuutoksen torjumista ja näkee, että EU ja sen jäsenvaltioiden tulee edetä ripeästi Pariisin ilmastosopimusta varten antamansa päästövähennyssitoumuksen toimeenpanossa. Kannatamme EU:n vuotta 2030 koskevan päästövähennystavoitteen kiristämistä -55 %:iin ja tavoitetta ilmastoneutraaliudesta unionin alueella vuoteen 2050 mennessä. Tuemme valtioneuvoston kantaa siitä, että myös taakanjakoasetus ja maakohtaiset päästövähennysvelvoitteet tulee päivittää muuttunutta tavoitetta vastaavasti.

Teknologiateollisuus pitää valtioneuvoston tavoin hyvänä, että taakanjakoasetuksen soveltamisalaa ei tässä yhteydessä muuteta. FF55-pakettiin sisältyy myös ehdotus päästökauppasääntelyn uudistamisesta ja laajentamisesta liikenteeseen ja rakennusten eri9llislämmitykseen. **On hyvä, että valtioneuvosto on sisällyttänyt arvioonsa myös huomautuksen siitä, että lainsäädäntökokonaisuuden jatkovalmistelussa tulee kiinnittää huomiota sääntelyn tarkkarajaisuuteen ja selkeyteen.**

Yhdymme valtioneuvosto näkemykseen siitä, että Suomelle esitetty -50 % päästövähennysvelvoite vuoteen 2030 on kunnianhimoinen. Mielestämme esitetty taakanjako ei ole kustannustehokas, koska muutamille Keski- ja Itä-Euroopan maille määritelty päästöjen vähentämisvelvoite on edelleen hyvin alhainen verrattuna päästöjen vähentämispotentiaaliin. Esimerkiksi Puolan päästövähennysvelvoite kiristyisi seitsemästä prosentista vain vajaaseen -18 prosenttiin. Vastaavasti Bulgarian, jonka ei nykyisen päätöksen mukaan tarvitse vähentää lainkaan päästöjään vuoteen 2030 mennessä, tavoite säilyisi edelleen minimitasolla ollen -10 %.

Teknologiateollisuus tulee omassa komissiolle jätettävässä direktiiviä koskevassa lausunnossaan muistuttavamaan siitä, että taakanjakosektorin uusissa velvoitteissa painopiste tulee asettaa sellaisille maille, joilla on edelleen käytettävissä vaikuttavia ja kustannustehokkaita päästövähennyskeinoja. Pohjoismaissa helpoimmat toimet on jo tehty, ja siksi jäljellä olevien ratkaisujen kustannukset ovat meillä varsin kalliita.

Korostamme valtioneuvoston tavoin, että EU-lainsäädännössä tulee huomioida päästövähennysten kustannustehokkuus eri sektoreilla ja eri jäsenmaissa. **Mielestämme vähennystavoitteiden ensisijaiseksi valintaperusteeksi tulee asettaa toimien kustannustehokkuus nykyisen BKT/hlö -tarkastelun sijasta.**

Teknologiateollisuus ehdottaa, että komissio toteuttaisi viipymättä kattavan arvioinnin rakennusten erillislämmityksen liittämisestä päästökaupan piiriin. Selvityksessä tulisi arvioida erityisesti laajentamisen vaikutuksia päästöoikeuden hintaan. Rakennusten lämmitystavat vaihtelevat suuresti eri jäsenmaissa: Pohjoismaissa ja eräissä Itä-Euroopan maissa kaukolämmityksen osuus on merkittävä, mutta Keski- ja Etelä-Euroopassa vallitseva lämmitysmuoto on rakennuskohtainen maakaasulämmitys. Rakennusten lämmitysjärjestelmien viherryttäminen ja energiatehokkuustoimet ovat edullisia keinoja päästöjen vähentämiseen. EU:n Renovation Wave -aloitetta tulisi kohdentaa juuri tähän.

Lisäksi haluamme muistattaa siitä, että liikennesektorilla hiilidioksidipäästöjen vähentämisen rajakustannukset ovat huomattavasti korkeampia kuin esimerkiksi energiantuotannossa ja energiaintensiivisessä teollisuudessa. Siksi liikennepolttoaineita ei tule ottaa EU:n päästökaupan piiriin. Liikenteessä tärkeimmät ohjauskeinot ovat biopolttoaineiden sekoitusvelvoite ja kansalliset liikennepolttoaineiden verot.

Jäsenmaille tulisi antaa mahdollisuus siirtää osa taakanjakosektorin päästövähennyksistä päästökauppasektorille, jos taakanjakosektorin lisävähennykset muodostuisivat kohtuuttoman kalliiksi vältettyä CO2-tonnia kohti. Kannatamme valtioneuvoston näkemystä siitä, että nykyistä päästökauppasektorin kertaluonteista ns. one-off -joustomahdollisuutta tulisi kasvattaa korkeimman kansallisen tavoitteen omaaville jäsenmaille sekä pohtia käyttämättä jääneen one-off -jouston käyttömahdollisuutta muiden siitä kiinnostuneiden jäsenmaiden hyväksi.

Lisätiedot:

Johtaja Helena Soimakallio
sähköposti: helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi
puhelin: 040 - 550 7706